

del, kjer lahko v ospredje stopijo želje in potrebe učencev in kjer učitelj pomembno sooblikuje njihov odnos do povedanega.⁶³

Oglejmo si temeljne značilnosti retorične strukture še v obliki osnovne preglednice, kjer smo standardnim delom govora sopostavili temeljne funkcije in strategije za njihovo doseganje, ki glede na funkcijo posameznega dela v govoru pogosto stopajo v ospredje. Pri tem velja ponovno spomniti, da zlasti pri opredelitvi strategij prepričevanja ne moremo govoriti o stalnih pravilih, ker je njihova raba temeljno odvisna od retorične situacije.

Deli govora	Funkcija	Prevladujoča strategija
Uvod (lat. <i>exordium</i>)	USTVARITI POZORNOST	<i>ETHOS</i> : nagovarjanje čustev
Pripoved (lat. <i>narratio</i>)	PRIKAZATI DEJSTVA	
Okrepitev (lat. <i>confirmatio</i>)	DOKAZATI STALIŠČE	<i>LOGOS</i> : nagovarjanje »razuma«
Zavrnitev (lat. <i>refutatio</i>)	ZAVRNITI PROTIARGUMENTE	
Zaključek (lat. <i>peroratio</i>)	POVZETI IN GANITI	<i>PATHOS</i> : nagovarjanje čustev

Tako v skladu z retoričnimi pravili oblikovanja govora kot v kontekstu pedagoške interakcije lahko govorimo o funkcionalno strukturiranih oblikah, ki omogočajo optimalno doseganje zastavljenih ciljev.⁶⁴ Retorična tradicija strukturo govora opredeljuje kot enega ključnih dejavnikov v uspešnem prepričevanju. Kljub različnim klasifikacijam v grobem vse ustrezajo napotkom dobrega strukturiranja pisnih besedil ali govora (bodisi v okviru celotne učne ure ali posameznih zaključenih enot), kot jih bolj ali manj uveljavljene lahko prepoznamo v pedagoški praksi. Ker pa so retorična pravila spremenljiva glede na okoliščine, Kvintilijan priporoča *preudarnost oz. pametno prilagajanje* (Inst. 2.13.1–2) vsakokratni situaciji. Trajno vodilo pri tem bi moralo vedno biti upoštevanje dvojega: *spodobnosti oz. nekonfliktnosti in potrebnosti oz. koristnosti* (Inst. 2.13.8). Vsaki naši odločitvi o obliki in vsebini govora (teksta) bi morala torej botrovati odgovora na vprašanja, *kaj je res potrebno in kako to sporočiti, da ohranimo/spodbujamo sodelovalnost*. Manj natančno so v pedagoško prakso prešla navodila (tehnik) za argumentirano prepričevanje, opredelitev, razporeditev in prepoznavanje

63 Če povedano postavimo še v nekoliko širši (splošnejši) kontekst izobraževalnih ustanov, je *mutatis mutandis* zaključek govora/besedila mogoče videti tudi kot, denimo, primerno mesto za izpostavljanje pomembnosti in koristnosti novega znanja, v primeru humanističnih predmetov pa hkrati še za utrjevanje veljavnega vrednostnega sistema, socialnih razmerij in raznih oblik družbene zavesti.

64 O učnem pogovoru kot obliki pedagoške interakcije z didaktično-pedagoškega vidika je mogoče več prebrati tudi v Marentič Požarnik in Plut Pregelj, 2009: 70–88.